

Vides tehniķa profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – vides tehniķis.
2. Profesijas kods – 3141 25.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– vides tehniķis veic uzdevumus, kas saistīti ar dzeramā ūdens, notekūdeņu, gaisa un augsnes kontroli, ar tehnoloģisko procesu uzraudzību un nodrošināšanu dzeramā ūdens sagatavošanā, notekūdeņu attīrīšanā un atkritumu apsaimniekošanā (turpmāk – tehnoloģiskais process), plāno un organizē izpildāmo darbu.

Vides tehniķis strādā ūdens apgādes, notekūdeņu apsaimniekošanas, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumos.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja sagatavot darba vietu tehnoloģiskā procesa kontrolei, uzraudzībai un nodrošināšanai.

2. Spēja veikt tehnoloģiskā procesa kontroli, uzraudzību un nodrošināšanu, ievērojot darba aizsardzības prasības.

3. Spēja novērtēt izejvielu un materiālu atbilstību tehnoloģiskā procesa īstenošanai un darba uzdevumam, nodrošināt izejvielu uzskaiti, ievērojot ķīmisko vielu un materiālu uzglabāšanas noteikumus.

4. Spēja patstāvīgi un precīzi pildīt darba uzdevumu un nodrošināt tehnoloģisko procesu, kā arī kontrolēt un uzturēt tehnoloģiskā procesa parametrus atbilstoši uzņēmuma reglamentējošas dokumentācijas prasībām.

5. Spēja pareizi lietot mērierīces un procesa kontroles ierīces un novērtēt kontroles rezultātus.

6. Spēja uzturēt tehnoloģiskās iekārtas darba kārtībā.

7. Spēja precīzi un savlaicīgi dokumentēt tehnoloģiskā procesa norisi un veikt pierakstus par procesa laikā novērotām novirzēm.

8. Spēja lietot tehnoloģiskās iekārtas, darba rīkus, izejvielas un materiālus, darba apģērbu, individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba un vides aizsardzības prasībām.

9. Spēja uzraudzīt tehnoloģiskā procesa norisi atkritumu apsaimniekošanā.

10. Spēja noņemt ūdeņu, notekūdeņu, gaisa, augsnes un atkritumu paraugus analīžu veikšanai.

11. Spēja uzraudzīt tehnoloģiskā procesa norisi notekūdeņu attīrīšanas iekārtās un veikt nepieciešamās izmaiņas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības režīmā, vadoties no notekūdeņu sastāva un apjoma, ja to paredz izsniegtā reglamentējošā dokumentācija.

12. Spēja uzraudzīt tehnoloģiskā procesa norisi dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtās un veikt nepieciešamās izmaiņas dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtu darbības režīmā, vadoties no ūdens sastāva un patēriņa.

13. Spēja veikt vides kvalitātes un piesārņojuma kontroles datu apkopošanu, sistematizēšanu un uzkrāšanu.

14. Spēja pielietot informācijas tehnoloģijas darbā.

15. Spēja atpazīt drošības signālus un zīmes un atbilstoši rīkoties.

16. Spēja ievērot sprādziendrošības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumu prasības, ja nepieciešams, atbilstoši rīkoties un sniegt pirmo palīdzību.

17. Spēja novērtēt vides piesārņojumu un noteikt vides riskus darba režīma apstākļos un ārkārtas situācijās.

18. Spēja atbildēt par saviem darba rezultātiem, racionālu darba laika un resursu izmantošanu.

19. Spēja strādāt komandā, neradot konfliktus un psiholoģisku diskomfortu darbā, ievērojot ētikas normas.

20. Spēja saskaņot savu darbību ar dažādu līmeņu speciālistiem.

21. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

22. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Ņemt paraugus kontroles analīzēm.

2. Veikt ūdens, dzeramā ūdens, notekūdeņu, gaisa un augsnes kontroles analīzes un noformēt šo analīžu rezultātus.

3. Lasīt tehnoloģiskās shēmas.

4. Lasīt un izstrādāt tehnoloģisko procesu rasējumus.

5. Pielietot labas ražošanas prakses, ISO un citu kvalitātes sistēmu standartus.

6. Lietot informācijas tehnoloģijas un elektroniskās laboratoriju ierīces kontroles analīžu veikšanai, to rezultātu apkopošanai, datu uzkrāšanai, grafiku veidošanai.

7. Izvērtēt iegūtos datus un sagatavot priekšlikumus situācijas uzlabošanai vai tehnoloģiskā procesa pilnveidošanai.

8. Apkalpot notekūdeņu attīrīšanas, dzeramā ūdens sagatavošanas un atkritumu savākšanas, pirmapstrādes, pārstrādes un uzglabāšanas iekārtas.

9. Veikt dzeramā ūdens, notekūdeņu, gaisa un augsnes kontroles analīzes.

10. Veikt darba pienākumus atbilstoši darba aizsardzības, vides aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumu prasībām.

11. Lietot drošības zīmes un signālus.

12. Sniegt pirmo palīdzību.

13. Ievērot higiēnas noteikumus.

14. Strādāt patstāvīgi un komandā.
15. Uzņemties atbildību par saviem darba rezultātiem.
16. Ievērot profesionālās ētikas principus.
17. Pārvaldīt valsts valodu.
18. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālā jomā saziņas līmenī.
19. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
20. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. tiesību pamati;
- 1.2. enerģiju veidi;
- 1.3. alternatīvo enerģiju veidi;
- 1.4. kvalitātes sistēmas;
- 1.5. vides pārvaldības sistēmas.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. vispārīgā ķīmija;
- 2.2. ķīmiskās vielas, to klasifikācija, marķējums un īpašības;
- 2.3. ūdens, atmosfēras un augsnes piesārņojums;
- 2.4. mikroorganismu ietekme uz vidi;
- 2.5. vides aizsardzības jaunākās tehnoloģijas un iekārtas;
- 2.6. tīrākas ražošanas pamatprincipi;
- 2.7. ekonomikas pamati;
- 2.8. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. analītiskās ķīmijas pamati;
- 3.2. laboratorijas iekārtas un trauki, ķīmiskie reaktīvi, to veidi un pielietošana;
- 3.3. kontroles paraugu ņemšanas metodes;

3.4. testēšanas metodes vides kvalitātes un tehnoloģisko procesu kontroles parametru noteikšanai;

3.5. dzeramā ūdens sagatavošanas metodes;

3.6. notekūdeņu attīrīšanas metodes;

3.7. atkritumu apsaimniekošanas pamatprincipi un metodes;

3.8. labas ražošanas prakses, ISO un citas kvalitātes sistēmas;

3.9. darba aizsardzība;

3.10. vides aizsardzība;

3.11. drošības zīmes un signāli;

3.12. pirmā palīdzība;

3.13. darba higiēna;

3.14. saskarsmes pamati;

3.15. valsts valoda;

3.16. viena svešvaloda profesionālā saziņas līmenī;

3.17. profesionālā ētika;

3.18. informācijas tehnoloģijas;

3.19. darba tiesiskās attiecības.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Tehnoloģisko procesu norises uzraudzīšana notekūdeņu attīrīšanas iekārtās.	1.1. veikt notekūdeņu attīrīšanas tehnoloģiskā procesa uzraudzību; 1.2. regulēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbību, pamatojoties uz analīžu un mērījumu rezultātiem; 1.3. veikt nepieciešamās izmaiņas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības režīmā, vadoties no notekūdeņu sastāva un apjoma.
2. Tehnoloģisko procesu norises uzraudzīšana dzeramā ūdens sagatavošanas stacijās .	2.1. veikt dzeramā ūdens sagatavošanas tehnoloģiskā procesa uzraudzību; 2.2. regulēt iekārtu darbību, pamatojoties uz analīžu un mērījumu rezultātiem; 2.3. veikt nepieciešamās izmaiņas dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtu darbības režīmā, vadoties no ūdens sastāva un patēriņa.
3. Tehnoloģisko procesu norises uzraudzīšana atkritumu apsaimniekošanā un pārstrādē.	3.1. veikt atkritumu savākšanas, šķirošanas un transportēšanas uzraudzību; 3.2. veikt atkritumu pirmapstrādes tehnoloģisko procesu uzraudzību; 3.3. veikt atkritumu pārstrādes tehnoloģisko procesu uzraudzību; 3.4. veikt atkritumu kompostēšanas tehnoloģisko procesu uzraudzību; 3.5. veikt atkritumu sadedzināšanas tehnoloģisko procesa uzraudzību; 3.6. veikt atkritumu noglabāšanas tehnoloģisko procesu uzraudzību; 3.7. regulēt atkritumu pārstrādes, kompostēšanas un sadedzināšanas iekārtu darbību, pamatojoties uz analīžu un mērījumu rezultātiem; 3.8. veikt nepieciešamās izmaiņas atkritumu pārstrādes, kompostēšanas un sadedzināšanas iekārtu darbības režīmā, vadoties no atkritumu sastāva un apjoma.
4. Ūdens, dzeramā ūdens, notekūdeņu, gaisa, augsnes un	4.1. noņemt ūdens, dzeramā ūdens, notekūdeņu, gaisa, augsnes un atkritumu

<p>atkritumu kontroles analīžu veikšana un vides kvalitātes un piesārņojuma novērtēšana.</p>	<p>paraugus analīzēm; 4.2. veikt paraugu kontroles analīzes; 4.3. noformēt analīžu rezultātus; 4.4. salīdzināt analīžu rezultātus ar normatīvo aktu prasībām; 4.5. veikt vides kvalitātes un piesārņojuma kontroles datu apkopošanu, sistematizēšanu un uzkrāšanu; 4.6. novērtēt vides piesārņojumu un noteikt vides riskus darba režīma apstākļos un ārkārtas situācijās.</p>
<p>5. Darbs ar tehnisko dokumentāciju.</p>	<p>5.1. lasīt un lietot tehnoloģiskās shēmas; 5.2. izmantot ar darba pienākumu veikšanu saistītu normatīvi tehnisko dokumentāciju un rasējumus (instrukcijas, operāciju standarta priekšrakstus, standarta priekšrakstu kompleksu, tehnoloģiskās shēmas); 5.3. noformēt ar darba pienākumu veikšanu saistītos dokumentus.</p>
<p>6. Tehnoloģisko procesu automatizācijas pamatprincipu pielietošana.</p>	<p>6.1. prast pielietot mērinstrumentus rādījumu nolasīšanai; 6.2. prast nolasīt mērinstrumentu rādījumus; 6.3. kontrolēt iekārtu un aparatūras darbību; 6.4. veikt datu uzkrāšanu.</p>
<p>7. Ievērot darba aizsardzības un darba higiēnas noteikumus.</p>	<p>7.1. pārbaudīt individuālo aizsardzības līdzekļu atbilstību lietošanas normām; 7.2. lietot darba individuālos aizsardzības līdzekļus atbilstoši ražošanas prasībām; 7.3. prast rīkoties avārijas un pirmsavārijas situācijās; 7.4. prast sniegt pirmo palīdzību.</p>

Profesijas standarta darba grupa:

Sandra Krivmane – AS "Olainfarm", Vides aizsardzības daļas vadītāja;

Jolanta Ližus – Vides Valsts dienests, Jelgavas RVP Atļauju daļas vadītāja;

Mētra Kluce – AS "Olainfarm", attīrīšanas iekārtas ceha tehnoloģe;

Ludmila Māriņa – Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledža, vides zinātņu maģistre, profesionālo mācību priekšmetu skolotāja;

- Tatjana Reznika – Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledža, inženierzinātņu maģistre ķīmijā, profesionālo mācību priekšmetu skolotāja;
- Alla Imanta – Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledža, direktora vietniece mācību un profesionālās izglītības darbā.

Profesijas standarta eksperti:

- Rudīte Vesere – LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Vides aizsardzības departamenta direktore;
- Raina Dūrēja – Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācija, izpiddirektore;
- Edgars Tauriņš – Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija, direktors.